

 right to education

 COURSE DEVELOPMENT PROGRAM +

 financed by

 Austrian

 Development Cooperation

Programiranje za Internet

predavanja
 doc.dr. Samir Lemeš
 slemes@mf.unze.ba

25. PHP

- Šta je PHP?
- Varijable (promjenljive)
- Primjer (formular)
- Jednostavne računске operacije
- Povezane riječi ('strings')
- Petlje
- Naredbe za kontrolu programa
- Uslovno grananje programa

Šta je PHP?

- **PHP** (*skraćenica od PHP: Hypertext Preprocessor*) je skript-jezik koji se direktno upisuje u HTML stranice, tj. autor upisuje PHP naredbe skupa sa HTML-naredbama u jednu datoteku.
- Prilikom pozivanja ove datoteke, PHP-naredbe se "*prevode*" uz pomoć jednog dodatnog software-a na serveru, i to korak po korak - tj. onako kako su napisane, i rezultat tog "*vrednovanja*" vraća se posmatraču kao rezultat.
- Da bi to funkcionisalo, server mora biti "*PHP-sposoban*". Standardno uređen server ne prepoznaje ove PHP naredbe, tako da ih ne može prevesti ni prepoznati.

Šta je PHP?

- U zavisnosti od načina instalacije, ovaj dodatni software-a može "*prevoditi*" tj. razumije samo datoteke sa nastavkom ".php", ili također i datoteke sa nastavcima ".html", ".htm".
- Nastanak PHP se vezuje za 1994 god. i od tada ima sve više i više pristalica. Poseban značaj ima korištenje PHP-a u vezi sa "*bazama podataka*".
- PHP-jezik je dosta sličan programskom jeziku C, javi i perlu.

Ubacivanje PHP u HTML

- Za ubacivanje PHP naredbi u HTML imamo 4 mogućnosti:


```

<?...?>
<?php...?>
<script language="php"> ...
</script>
<%...%>

```

– ["..." stoji za PHP naredbe po volji.]

Prva PHP naredba

- Prvi primjer, kao i uvijek je "Hello world!".
- Naredba **echo** pokazuje tekst na ekranu, (tzv. strings):


```

<? echo "Hello world!" ; ?>

```
- Na kraju svake PHP naredbe stoji "**tačka-zarez**";
- U PHP-u postoji više "*specijalnih znakova*". Najvažniji od njih je znak "\n". On označava novi red.


```

echo "Zdravo\n";

```
- Ova naredba se razlikuje od sljedeće:


```

echo "Zdravo<BR>";

```
- U prvom slučaju će u HTML tekstu koji server vraća biti izveden "novi red". U drugom slučaju HTML tekst sadrži HTML naredbu za novi red.

Varijable (promjenljive)

- Sve promjenljive počinju sa znakom `$`
`$text = "Ja sam jedna recenica!";`
`echo $text,$text,$text;`
`$i = "duga";`
`$k = "kratka";`
`echo "Ja sam jedna iiii$i recenica!";`
`echo "Ja sam jedna $k recenica!";`
`$i = 10;`
`$j = 5;`
`echo $i,"+$j,"=",$i+$j;`
- Tip promjenljive (cijeli broj, decimalni broj, tekst ...) dobija se automatski prilikom primjene.

Primjer (formular)

- ```
<FORM ACTION = "RadiNesto.html" METHOD = "POST">
<INPUT NAME="ImePoIzboru">
<INPUT TYPE="submit">
</FORM>
```
- Prilikom "**klika**" na **SUBMIT** dugme, biće pozvana datoteka **RadiNesto.html** . Ova datoteka može npr. ovako izgledati:  
`<?>`  
`echo "Vi ste ukucali $ImePoIzboru . ";`  
`?>`
  - Tekst koji je ukucan u formular-polje **ImePoIzboru**, sačuvan je (memorisan) u PHP promjenljivoj **\$ImePoIzboru**.

## Jednostavne računске operacije

Znak	Radnja	Primjer
+	Sabiranje	<code>\$i + \$j</code>
-	Oduzimanje	<code>\$i - \$j</code>
*	Množenje	<code>\$i * \$j</code>
/	Dijeljenje	<code>\$i / \$j</code>
%	Ostatak	<code>\$i % \$j</code>

## Povezane riječi ('strings')

- `$d = "Dugacak";`
- `$k = "Kratak";`
- `echo $l.$k;`
- (pokazuje na ekranu riječ DugacakKratak)
  
- Kao i u C i C++ i može se koristiti:
  - `$i++` uvećava varijablu `$i` za 1
  - `++$i` uvećava varijablu `$i` za 1
  - `$i--` umanjuje varijablu `$i` za 1
  - `--$i` umanjuje varijablu `$i` za 1

## Povezane riječi ('strings')

- Razlika između `$i++` i `++$i` :
- `$i=0;`
- `echo $i++;`
- `0`
- vraća 0 (nulu), tek nakon toga se vrijednost `$i` uvećava za 1.
- U drugom slučaju:
  - `$i=0;`
  - `echo ++$i;`
  - `1`
- U ovom slučaju će najprije `$i` biti uvećano za jedan i tek onda biti pokazana vrijednost 1 na ekranu.

## Petlje

- `$t = "Moram sam raditi zadatke !<BR>\n";`
- `$i = 0;`
- `while ($i<10)`
- `{`
- `echo $t;`
- `$i++;`
- `}`
- U ovom slučaju će biti 10 puta pokazan tekst koji je sadržan u promjenljivoj `$t`. Na početku se varijabla `$i` postavlja na vrijednost 0 (nula), i onda u svakom novom prolazu kroz petlju uvećava za 1 (jedan). Kada vrijednost dostigne 10, uslov `$i<10` nije više ispunjen i petlja se napušta.

## Naredbe za kontrolu programa

```
st = "Moram sam raditi zadatke 1
\n";
for ($i=0;$i<10;$i++)
{
 echo $i;
}
```

- 'for' petlja se sastoji od tri izraza. U opštem slučaju:

```
for (izraz1;izraz2;izraz3)
{
 ...
}
```
- Sa vrijednošću **izraz1** inicijalizira se petlja (*brojač se stavlja na početnu vrijednost*).
- Vrijednost data u **izraz2** predstavlja krajnju vrijednost.
- Kada se ona dostigne izlazi se iz petlje.
- Kroz **izraz3** daje se tzv. "korak", tj. dajemo vrijednost za koju treba povećati ili umanjiti brojač.

Uslovno grananje programa

```
if ($i<0)
 //ako je $i manje od nule
{
 echo "$i je manje od nule\n";
 //pokaži na ekranu tekst ...
}
```

Uslovno grananje programa

```
if ($i<0)
 //ako je $i manje od nule
{
 echo "$i je manje od nule\n";
 /*pokaži tekst */
}
else
 // u suprotnom slučaju...
{
 echo "$i nije manje od nule\n";
 /* pokaži ovaj tekst*/
}
```

Uslovno grananje programa

- Ako jednu promjenljivu treba više puta testirati, onda je lakše upotrijebiti naredbu **switch**. Primjer:

```
switch ($ime)
{
 case "Suljo": echo "Ja sam Suljo"; break;
 case "Mujo": echo "Ja sam Mujo"; break;
 case "Haso": echo "Ja sam Haso"; break;
 default:
 echo "Nisam Suljo, Mujo, Haso, ja sam Huso";
}
```